

PATVIRTINTA
Vilniaus Vladislavo Sirokomlės
gimnazijos direktoriaus
2022 m. rugsėjo 1 d.
įsakymu Nr. V-118 (1.3.)

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO VILNIAUS VLADISLAVO SIROKOMLĖS GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. SPPIVT aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, įsakymu dėl rekomendacijų mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus Vladislavo Sirokomlės gimnazijoje tvarkos aprašo (toliau – SPPIVT aprašas) paskirtis – padėti gimnazijai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. SPPIVT aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Vilniaus Vladislavo Sirokomlės gimnazijoje.

3. SPPIVT aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi gimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su gimnazijos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais. Mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai turi patvirtinti tai savo parašu.

5. SPPIVT apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **smurtas** – sąmoningas jėgos taikymas siekiant sužeisti ar įžeisti kitą asmenį.

5.2. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.2.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinejimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. **fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.2.3. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.2.4. **elektroninės patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.3. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;

5.4. **besityčiojantysis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.5. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.6. **patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.7. **smurto ir patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis gimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.8. **smurto ir patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.9. **smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

6. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi gimnazijos bendruomenės nariai.

7. Gimnazijos vadovas yra atsakingas už SPPIVT aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio gimnazijos smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą gimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

8. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kuri kasmet:

8.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

8.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias ir atlieka jų analizę ir aptarimą Vaiko gerovės komisijos posėdžiuose;

8.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

8.5. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

8.6. individualiai dirba su smurto ir patyčių atvejais, kai vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys arba kai į juos kreipiasi klasės vadovas išnaudojęs numatytas pagalbos priemones;

8.7. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl SPPIVT aprašo tobulinimo;

8.8. atlieka kitus gimnazijos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

9. Klasės vadovai kas mėnesį išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

10. Visais smurto ir patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas gimnazijos darbuotojas nedelsdamas reaguoja:

10.1. įsikiša pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

10.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi, gimnazijos nuostatas ir elgesio taisykles;

10.3. jei nukentėjusiam reikia pagalbos, kreipiasi į institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba); pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus);

10.4. patyčių atvejį nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, registruoja gimnazijos mokytojų kambaryje, patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 2), pateikdamas užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (priedas Nr. 1).

11. Gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

11.1. išsaugo vykstančių kibernetinių patyčių įrodymus ir atvejį nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, registruoja gimnazijos mokytojų kambaryje, patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 2), pateikdamas užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (priedas Nr.1).

12. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. išsiaiškina ir įvertina situaciją;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ir patyčių dalyviais, nedelsiant, bet ne vėliau kaip sekančią darbo dieną informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

12.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

12.4. nesibaigus smurto ir patyčių situacijai, kreipiasi į gimnazijos socialinį pedagogą ir/ar psichologą ar informaciją perduoda VGK nariams ir pateikia visas turimas užpildytas formas ar turimą informaciją raštu;

12.5. esant sudėtingesnei situacijai, iš karto inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

13. Gimnazijos socialinis pedagogas įvertinę turimą informaciją:

13.1. kasdien peržiūri registracijos žurnalą, peržiūri užregistruotus patyčių atvejus, juos įvertina ir nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną deleguoja:

13.2. klasių vadovams - kai smurto ir patyčių situacijoje abu ar daugiau dalyvių yra mokiniai;

13.3. informuoja gimnazijos vadovą ir atvejo stebėseną deleguoja Vaiko gerovės komisijai - kai smurto ir patyčių situacijoje vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys;

13.4. kibernetinių patyčių atveju pateikia pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt:

13.4.1. jei panaudota vaizdinė informacija yra viešas kibernetinėje erdvėje patyčių ir smurto atvejis;

13.4.2. jei informacija yra vieša, kuri pagal Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą yra priskiriama draudžiamai skleisti informacijai;

13.5. sistemina ir analizuoja pranešimų apie patyčias;

13.6. esant sudėtingam patyčių atvejui (kai kreipiasi klasės vadovas) inicijuoja Vaiko gerovės komisijos narių pasitarimą, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį atvejui aptarti ir situacijai įvertinti;

13.7. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, psichologo, socialinio pedagogo pagalba kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

13.8. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui;

13.9. kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje organizuoja švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalbą;

13.10. kartą per mėnesį informuoja mokyklos vadovą apie esamą smurto ir patyčių situaciją mokykloje;

13.11. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui), arba jei numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto ir patyčių sustabdyti nepavyksta, informuoja gimnazijos vadovą ir kreipiasi į policiją ir VTAS.

14. Gimnazijos vadovas, gavęs informaciją apie administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo patiriamas patyčias arba jiems pasityčiojus iš mokinio:

14.1. veda individualius pokalbius su skriaudėju ir skriaudžiamuoju;

14.2. apie įvykusį smurto faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną praneša psichologinės pagalbos teikėjui ir rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos;

14.3. supažindina skriaudėją su rekomendacijų nevykdymo pasekmėmis;

14.4. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui) informuoja policiją ir VTAS.

15. Patyčias patiriantis mokinys ar patyčių stebėtojas, mokinys, matęs ir žinantis apie patyčias:

15.1. nedelsiant informuoja bet kurį gimnazijos darbuotoją;

15.2. apie patirtas ar matytas patyčias gali pranešti žodžiu, parašęs laišką į elektroninį dienyną dalyko mokytojui, klasės vadovui, švietimo pagalbos specialistams, administracijai arba į patyčių dėžutę (<https://patyčiuidezute.syrokomla.lt/>).

16. Smurtą, patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie klasėje vykstančias patyčias:

16.1. patyčių atvejį registruoja gimnazijoje pas socialinį pedagogą;

16.2. arba nedelsiant informuoja klasės vadovą ir/ar socialinį pedagogą, ir/ar administracijos atstovus apie mokinio patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne ar žinute patyčių dėžutėje);

16.3. sužinoję apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje panaudojus vaizdinę informaciją atvejį, ir smurtaujančio ir smurtą patiriančio nepilnamečio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), gali apie tai pranešti LR ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

17. Gimnazijos darbuotojas gavęs informaciją iš tėvo (globėjo, rūpintojo) ar mokinio smurto ir patyčių atvejį registruoja apraše nustatyta tvarka.

IV BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

**VILNIAUS VLADISLAVO SIROKOMLĖS GIMNAZIJA
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA**

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kam pranešta apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ Fizinės: mokinio/ suaugusiojo užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, mušimas, spardymas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys/ suaugusysis yra nepageidaujamas ar atstumiamas, gandų skleidimas;	
☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, mokinio/ suaugusiojo asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Mokinio/asmens, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio/asmens, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Mokinio/asmens, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

**VILNIAUS VLADISLAVO SIROKOMLĖS GIMNAZIJOS PATYČIŲ ATVĖJŲ
REGISTRAVIMO ŽURNALAS**

Eil. Nr.	Data	Darbuotojo, pastebėjusio patyčias vardas, pavardė	Mokinio, patyrusio patyčias vardas, pavardė, klasė	Situacijos apibūdinimas	Situacijos sprendimas